

แนวทางปฏิบัติ การสอบภาคปฏิบัติการรักษาทางศัลยศาสตร์ การสอบถอนฟัน

1. วัตถุประสงค์ในการสอบ

เพื่อประเมินความสามารถของผู้สอบในการถอนฟันแท้ โดยพิจารณาความสามารถในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การรวบรวมข้อมูลจากผู้ป่วยเพื่อกำหนดข้อบ่งชี้ในการถอนฟันได้
2. การประเมินความยากง่ายในการถอนฟันได้
3. เลือกและใช้เครื่องมือในการถอนฟันได้
4. เลือกชนิด และปริมาณของยาชาเฉพาะที่ได้
5. เลือกวิธีการฉีดยาชาเฉพาะที่ในช่องปากและประเมินการชาได้
6. สามารถปฏิบัติการถอนฟันได้
7. จัดการแผลถอนฟันได้
8. เลือกชนิดของยา และเขียนใบสั่งยาภายหลังการถอนฟันได้
9. ปฏิบัติตามหลักควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ และใช้ aseptic technique
10. อธิบายแนวทางปฏิบัติภายหลังการถอนฟันได้

2. คุณสมบัติเฉพาะของผู้มีสิทธิ์สอบ

ผู้มีสิทธิ์สอบต้องมีประสบการณ์การถอนฟันมาแล้วอย่างน้อย 8 ซี่

3. วิธีการสอบ

ผู้สอบจะต้องสอบถอนฟันแท้ที่ถอนโดยใช้คีมจับโยกในผู้ป่วย 1 ซี่

3.1 การเตรียมการสอบ

3.1.1 ลักษณะฟันของผู้ป่วยที่ใช้สอบ

3.1.1.1 ฟันที่จะใช้สอบต้องเป็นฟันแท้ที่ถอนโดยใช้คีมจับโยก

3.1.1.2 ฟันที่จะใช้สอบต้องไม่โยกระดับ 3 (3° mobility)

3.1.2 การนัดหมายในการสอบ

ให้ผู้สอบแจ้งความจำเป็นกับกรรมการผู้คุมสอบ ในแต่ละคาบนิสิต/นักศึกษาสอบได้ไม่เกิน 4 ยูนิตต่อ
อาจารย์ผู้คุมสอบหนึ่งท่าน

3.1.3 เวลาที่ใช้สอบ ไม่เกิน 1 ชั่วโมง 30 นาที นับจากเริ่มการรับผู้ป่วย

3.2 ข้อปฏิบัติในการสอบ

3.2.1. ผู้สอบต้องแจ้งกรรมการสอบก่อนสัมภาษณ์ประวัติผู้ป่วย

- 3.2.2. ผู้สอบสัมภาษณ์ประวัติ ตรวจร่างกาย แปลผลภาพถ่ายรังสี และรายงานให้กรรมการสอบทราบ
- 3.2.3. ผู้สอบต้องแจ้งให้ผู้ป่วยทราบถึงข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และขั้นตอนการถอนฟันอย่างคร่าวๆ
- 3.2.4. ผู้สอบฉีดยาชา ถอนฟัน และจัดการแผลถอนฟัน
- 3.2.5. ผู้สอบเลือกยาและเขียนใบสั่งยา
- 3.2.6. ผู้สอบอธิบายคำแนะนำหลังการถอนฟันให้ผู้ป่วยทราบ

3.3 ขั้นตอนการประเมิน และการให้คะแนน

อาจารย์จะทำการสังเกตและให้คะแนน ขณะที่นิสิตทำการถอนฟันให้แก่ผู้ป่วย โดยประเมินความสามารถต่างๆ ดังต่อไปนี้

3.3.1. การสัมภาษณ์ประวัติและการตรวจร่างกาย ทางระบบ	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.2. การตรวจภายในช่องปากและการแปลผลภาพถ่ายรังสี	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.3. การวินิจฉัยหรือข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และการวางแผนการรักษา	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.4. การให้ข้อมูลผู้ป่วยถึงข้อบ่งชี้ในการถอนฟันและการสื่อสารกับผู้ป่วย	ขั้นตอนรอง/minor step
3.3.5. การเลือกยาชา	ขั้นตอนรอง/minor step
3.3.6. การฉีดยาชา	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.7. การเลือกเครื่องมือ	ขั้นตอนรอง/minor step
3.3.8. การถอนฟัน	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.9. การจัดการแผลถอนฟัน	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.10. การเลือกยาและการเขียนใบสั่งยา	ขั้นตอนรอง/minor step
3.3.11. ปฏิบัติตามหลักควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ และใช้ aseptic technique	ขั้นตอนหลัก/major step
3.3.12. การอธิบายข้อปฏิบัติภายหลังการถอนฟัน	ขั้นตอนรอง/minor step

3.4 เกณฑ์การตัดสินผล

ผู้สอบจะได้รับการตัดสินผลเป็นสอบผ่าน (Satisfied, S) หรือสอบไม่ผ่าน (Unsatisfied, U)

- ผู้สอบผ่าน คือ ผู้ที่สอบผ่านขั้นตอนหลัก (major steps) ทั้ง 7 ขั้นตอน และสอบผ่านขั้นตอนรอง (minor steps) ไม่น้อยกว่า 3 ขั้นตอน จากทั้งหมด 5 ขั้นตอน
- ผู้สอบไม่ผ่าน คือ ผู้ที่สอบไม่ผ่านขั้นตอนหลัก (major steps) อย่างน้อย 1 ขั้นตอน และ/หรือสอบไม่ผ่านขั้นตอนรอง (minor steps) มากกว่า 2 ขั้นตอน หรือเกิดข้อผิดพลาดร้ายแรงระหว่างการรักษา

ผู้ได้ผลการประเมินเป็น U ต้องทำการสอบใหม่

หมายเหตุ

- ระหว่างการสอบ กรรมการสอบจะไม่ให้คำแนะนำหรือช่วยเหลือผู้สอบ ยกเว้นกรณีที่มีอันตรายต่อผู้ป่วย
- ขั้นตอนใดที่ไม่ได้ปฏิบัติ หรือกรรมการสอบให้การช่วยเหลือจากการผิดพลาดของผู้สอบ ให้ถือว่าไม่ผ่านในขั้นตอนนี้

- ข้อผิดพลาดร้ายแรงระหว่างการรักษา คือสิ่งที่เป็นผลเสียต่อผู้ป่วยอันไม่สมควรที่จะเกิดขึ้น เช่น ถอนฟันผิดซี่ ฟันข้างเคียงโยก จำยยาที่ผู้ป่วยมีประวัติแพ้ เป็นต้น

เงื่อนไข/เกณฑ์การประเมิน และเกณฑ์การผ่านการสอบถอนฟัน

หัวข้อ	ประเภท	รายละเอียดการประเมิน	ข้อผิดพลาดที่ควรพิจารณา
1 การสัมภาษณ์ประวัติและการตรวจร่างกาย ทางระบบ	Major	ระบอบการสำคัญ ข้อมูลทางการแพทย์ที่เกี่ยวข้องและประเมินผู้ป่วยแบบองค์รวม ก่อนทำหัตถการได้	ไม่สามารถประเมินผู้ป่วยในประเด็นสำคัญได้
2 การตรวจภายในช่องปาก และการแปลผลภาพถ่ายรังสี	Major	ตรวจสอบภาพเหงือก ฟัน และ อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการถอนฟัน และแปลผลภาพถ่ายรังสี	ขาดข้อมูลที่สัมพันธ์กับการวินิจฉัยและการรักษา
3 การวินิจฉัยหรือข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และการวางแผนการรักษา	Major	ให้การวินิจฉัยหรือข้อบ่งชี้ในการถอนฟันได้ถูกต้อง ประเมินความยากง่าย ความเสี่ยงในการถอนฟัน และวางแผนการรักษาได้	ระบุข้อบ่งชี้ในการถอนฟันไม่ได้
4 การให้ข้อมูลผู้ป่วยถึงข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และการสื่อสารกับผู้ป่วย	Minor	แจ้งข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และสื่อสารกับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ในขณะที่ให้การรักษา	ไม่แจ้งข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และไม่สื่อสารกับผู้ป่วย
5 การเลือกภาษา	Minor	เลือกชนิดและขนาดที่เหมาะสมกับผู้ป่วย	ไม่สามารถให้เหตุผลในการเลือกภาษาได้
6 การฉีดยาชา	Major	ฉีดยาชา ประเมินระดับการชา และแก้ไขข้อผิดพลาดได้	ฉีดยาชาผิดตำแหน่ง ไม่สามารถประเมินการชาได้ หรือทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วย
7 การเลือกเครื่องมือ	Minor	เลือกเครื่องมือได้เหมาะสม	นำเครื่องมือผิดประเภทมาใช้
8 การถอนฟัน	Major	ใช้เครื่องมือ มีการป้องกันเนื้อเยื่ออ่อน และมีการประคองขากรรไกรผู้ป่วยได้ถูกต้อง	มีแนวโน้มทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ป่วยหรือถอนฟันผิดซี่
9 การจัดการแผลถอนฟัน	Major	จัดการแผลถอนฟันได้อย่างเหมาะสม	ไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติไม่ถูกต้อง

หัวข้อ	ประเภท	รายละเอียดการประเมิน	ข้อผิดพลาดที่ควรพิจารณา
		(ทำความสะอาด ลบคมกระดูก แต่งเหงือก และห้ามเลือด)	
10 การเลือกยาและการเขียนใบสั่งยา	Minor	เลือกยาที่จำเป็นต้องใช้หลังการถอนฟันได้ และเขียนใบสั่งยาได้ถูกต้อง	ไม่ได้จ่ายยาตามความเหมาะสม สั่งยามืด หรือเขียนใบสั่งยามืด
11. ปฏิบัติตามหลักควบคุมการแพร่กระจายเชื้อ และใช้ aseptic technique	Major	ปฏิบัติโดยใช้ aseptic technique มี infection control ที่ดี และไม่มี contamination	มี contamination หรือมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับ aseptic technique
12 อธิบายข้อปฏิบัติภายหลังการถอนฟัน	Minor	อธิบายการปฏิบัติตนภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้นได้และการแก้ไข	อธิบายไม่ครบถ้วน

เงื่อนไข

- ระยะเวลาที่ใช้ในการสอบไม่เกิน 1 ชั่วโมง 30 นาที นับจากเริ่มการรับผู้ป่วย

เกณฑ์การสอบผ่าน

- ต้องผ่านทุก Major 7 หัวข้อ และผ่าน Minor ไม่น้อยกว่า 3 หัวข้อ

ใบประเมินการสอบถอนฟัน

วันที่ _____ เวลาเริ่มทำสอบ _____ เวลายุติการสอบ _____

ชื่อผู้สอบ _____ เลขที่ _____

ผู้ป่วยชื่อ _____ เลขที่บัตร _____ ฟันซี่ _____

หัวข้อ	ประเภท	รายละเอียดการประเมิน	ข้อผิดพลาดที่ควรพิจารณา	ผลประเมิน	
				ผ่าน	ไม่ผ่าน
1 การสัมภาษณ์ ประวัติและการตรวจร่างกาย ทางระบบ	Major	ระบุงการสำคัญ ข้อมูลทาง การแพทย์ที่เกี่ยวข้องและ ประเมินผู้ป่วยแบบองค์รวม ก่อนทำหัตถการได้	ไม่สามารถประเมินผู้ป่วยใน ประเด็นสำคัญได้		
2 การตรวจภายใน ช่องปากและการแปล ผลภาพถ่ายรังสี	Major	ตรวจสภาพเหงือก ฟัน และ อวัยวะที่เกี่ยวข้องกับการถอน ฟัน และแปลผลภาพถ่ายรังสี	ขาดข้อมูลที่สัมพันธ์กับการ วินิจฉัยและการรักษา		
3 การวินิจฉัยหรือข้อ บังชี้ในการถอนฟัน และการวางแผนการ รักษา	Major	ให้การวินิจฉัยหรือข้อบ่งชี้ในการ ถอนฟันได้ถูกต้อง ประเมินความยากง่าย ความ เสี่ยงในการถอนฟัน และ วางแผนการรักษาได้	ระบุข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน ไม่ได้		
4 การให้ข้อมูลผู้ป่วย ถึงข้อบ่งชี้ในการถอน ฟันและการสื่อสาร กับผู้ป่วย	Minor	แจ้งข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และ สื่อสารกับผู้ป่วยอย่างเหมาะสม ในขณะที่ให้การรักษา	ไม่แจ้งข้อบ่งชี้ในการถอนฟัน และไม่สื่อสารกับผู้ป่วย		
5 การเลือกยาชา	Minor	เลือกชนิดและขนาดที่เหมาะสม กับผู้ป่วย	ไม่สามารถให้เหตุผลในการ เลือกยาชาได้		
6 การฉีดยาชา	Major	ฉีดยาชา ประเมินระดับการชา และแก้ไขข้อผิดพลาดได้	ฉีดยาชาผิดตำแหน่ง ไม่ สามารถประเมินการชาได้ หรือทำให้เกิด อันตรายต่อผู้ป่วย		
7 การเลือกเครื่องมือ	Minor	เลือกเครื่องมือได้เหมาะสม	นำเครื่องมือผิดประเภทมาใช้		

หัวข้อ	ประเภท	รายละเอียดการประเมิน	ข้อผิดพลาดที่ควรพิจารณา	ผลประเมิน	
				ผ่าน	ไม่ผ่าน
8 การถอนฟัน	Major	ใช้เครื่องมือ มีการป้องกัน เนื้อเยื่ออ่อน และมีการประคอง ขากรรไกรผู้ป่วยได้ถูกต้อง	มีแนวโน้มทำให้เกิดอันตราย ต่อผู้ป่วยหรือถอนฟันผิดซี่		
9 การจัดการแผล ถอนฟัน	Major	จัดการแผลถอนฟันได้อย่าง เหมาะสม (ทำความสะอาด ลบ คมกระดูก แต่งเหงือก และห้าม เลือด)	ไม่ปฏิบัติ หรือ ปฏิบัติไม่ ถูกต้อง		
10 การเลือกยาและ การเขียนใบสั่งยา	Minor	เลือกยาที่จำเป็นต้องใช้หลังการ ถอนฟันได้ และเขียนใบสั่งยาได้ ถูกต้อง	ไม่ได้จ่ายยาตามความ เหมาะสม สั่งยาผิด หรือ เขียนใบสั่งยาผิด		
11. ปฏิบัติตามหลัก ควบคุมการ แพร่กระจายเชื้อ และใช้ aseptic technique	Major	ปฏิบัติโดยใช้ aseptic technique มี infection control ที่ดี และไม่มี contamination	มี contamination หรือมี ข้อบกพร่องเกี่ยวกับ aseptic technique		
12 อธิบายข้อปฏิบัติ ภายหลังการถอนฟัน	Minor	อธิบายการปฏิบัติตน ภาวะแทรกซ้อน ที่อาจเกิดขึ้นได้และการแก้ไข	อธิบายไม่ครบถ้วน		
ผลการประเมินผ่าน/ ไม่ผ่าน					

เกณฑ์การสอบผ่าน ต้องผ่านทุก Major 7 หัวข้อ และผ่าน Minor ไม่น้อยกว่า 3 หัวข้อ

.....
(ลายเซ็นผู้สอบ)

.....
(ลายเซ็นอาจารย์)